

január 2020 | číslo II | ročník I

LIPOPIS

náš oddielový časopis

Skauti Vranov

1. oddiel Lipy Vranov nad Topľou

ŠŤASTNÝ NOVÝ ROK!

Milí čitatelia,

v prvom rade mi dovoľte ako šéfredaktorke časopisu Lipopis zapriať Vám v mene celého 1. oddielu Lipy Vranov nad Topľou všetko dobré do nového roku a veľa šťastných prežitých dní s nami v roku 2020!

Ani sme sa nenazdali a opäť to je tu. Zbehol advent, prešli Vianoce a malým krôčikom sme v novom desaťročí. Ceníme si vašu dôveru v minulom roku 2019, počas ktorého sme prežili množstvo skautských momentov. Sme radi, že aj tento rok budete s nami a spolu s novým rokom nadobudneme aj veľa nových zážitkov a skúseností.

Na záver, verím, že sa Vám nové číslo Lipopisu bude páčiť tak ako aj to minulé, na ktoré nám prišlo množstvo pozitívnych ohlasov.

Dominika

LIPOPIS - január 2020 | časopis pre členov 1. oddielu Lipy Vranov nad Topľou

cena: zadarmo | vydavateľ: 1. oddiel Lipy Vranov nad Topľou |

šéfredaktor: Dominika Bodorová | autori článkov: Dominika Bodorová, Katka Škovierová, Jerguš Ropovik

grafická úprava: Dominika Bodorová | fotografie: Tomáš Škoviera

vydané: 5.1.2020 | www.skauting.sk | www.skautivranov.sk

lipyvranov@gmail.com

V tomto čísle nájdeš:

4. Čo sa stalo v decembri?
6. Hodnosti v slovenskom skautingu
8. Ako triediť odpad
9. Triedime plasty
10. Čo si možno nevedel o recyklovaní
11. Znovupoužiteľné plasty
13. Anafylaktický šok
14. Nieкто v mojom okolí dostal anafylaktický šok. Čo teraz?
15. Odborka PRVÁ POMOC
16. Súťaže

Vítazi z minulého čísla:

MIRKO LEŠKO z družiny MEDVEDE

Ocenenia z letnej výtvarnej súťaže (Môj najväčší táborový zážitok):

**ELIŠKA BODOROVÁ
LAURA KAČUROVÁ**

Vítazom gratulujeme k výhre Poukazu na 5€ v obchode scoutshop!

Čo sa stalo

V DECEMBRI?

15. december

December pre skautov nielen z východného Slovenska znamenal odpálenie Betlehemskeho svetla poľským skautom. Už skoro ráno o 3.hod. sme vyrazili z Vranova n.T. mikrobusedom. Rýchlym presunom sme sa dostali do Prešova, kde sme spoločne s Prešovčanmi nastúpili do autobusu so smerom do poľského mestečka Zakopané. V miestnom Sanktuárii Matky Božej sme sa zúčastnili omše, počas ktorej Slováci odpálili plamienok Betlehemskeho svetla poľským skautom. Po omši sme sa nakrátko zastavili i v centre Zakopaného. Tam sme mali čas na nakupovanie, či obzeranie si námestia, no a nesmela chýbať ani zastávka v McDonalde (-D)... Cestu domov sme si skrátili zábavnými vtipmi.

21. december

Už po tretikrát sme kalendárny rok ukončili Skautskými Vianocami. Tentokrát sa táto akcia niesla v duchu televízneho programu.

Na úvod nás privítala Dominika svojím slávnostným prejavom v Malých skautských správach. Po krátkej pauze ju vystriedal Žihľava s jeho vešteckou šou, neskôr sa predstavil Adam so stand-up comedy, v ktorej nám porozprával o svojom prvom skautskom tábore. Pre najmenších bol pripravený večerníček s príbehom o Popoluške, ktorý bol prezentovaný v podobe krátkej vtipnej scény. Keď sa program blížil ku koncu, "na obrazovke" sa objavili Skautské správy s moderátormi Katkou a Žihľavou. V správach nechýbal ani live výstup, v ktorom mal reportér Mirek rozhovor s Dominikou. Dozvedeli sme sa čosi viac o novinke v oddieli - o našom skautskom časopise Lipopise. V televíznom programe nechýbala ani zábavná show Inkognito, kde moderátor Barla privítal troch hostí so zaujímavými povolaniami - letového dispečera Jerguša, testerku tobogánov Katku a kamionistu Ondreja. Tajným hosťom bol T-rex. V absolútnom závere sa predstavil kúzelník Sago s jeho pomocníkom Adamom. Na konci ich vystúpenia rozdali všetkým prítomným vianočné darčeky.

21. december

Skauti roznášali po celom Slovensku Betlehenské svetlo vlakmi. Skauti z nášho oddielu vytvorili 3 posádky a Svetlo odpaľovali ľuďom na rôznych trasách.

Prvá hliadka mala nastarosti vlakovú trať Prešov - Bardejov. "Pod palcom" ju mal Tomáš, veľké zastúpenie v nej však mali všetci - Oliver, Barla, Žihľava i Digitálka. Na tejto pomerne krátkej vlakovej trase chlapci rozdali svetlo približne 50 ľuďom.

Na trati Čierna nad Tisou - Košice bola vedúcou skupinky Evka. Hliadku okrem nej tvorila mladšia Evka, Katka, Mirek a Adam. Svetlo si na túto trasu prišlo odpáliť cez 100 ľudí, najviac hneď "na úvodnej stanici".

V poslednej hliadke boli okrem vedúceho skupinky - Maja a jeho syna Adamka aj Sago, Pajčík a Ondrej. Táto posádka mala oficiálnu trasu Prešov - Košice a Košice - Humenné. Na tejto trati Svetlo odpálili približne 100 ľuďom, z toho najviac ich čakalo práve na našej, vranovskej vlakovej stanici.

Na svojich trasách každá skupinka stretla mnoho ľudí, ktorí sa zaujímali a zisťovali si viac o Betlehenskom svetle i o skautingu vo všeobecnosti

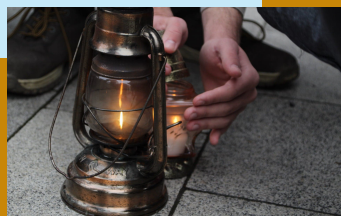

22. december

Svetlo sme odpálili v 3 chrámoch vo Vranove n.T., aby sa medzi ľuďmi mohlo šíriť aj z týchto "Božích domov".

24. december

Na námestie vo Vranove n.T. si prišlo odpáliť Svetlo mnoho ľudí. Skauti z nášho oddielu venovali doobedňajšiu hodinku Štedrého dňa šíreniu tohto symbola lásky, pokoja a mieru. Vianočnú atmosféru dotvárali koledy, znejúce z hrdiel tých najmladších z nás.

HODNOSTI

v slovenskom skautingu

Aj ty máš Chaos v tom, kto je radca, vodca, alebo to slovo na 'i'? Tak v tom prípade je tento článok práve pre teba! Prinášame Vám stručný prehľad hodností v slovenskom skautingu.

Radca

- nosí radcovskú nášivku (smrek) na Cípe šatky svojej vekovej kategórie
- radcovské kurzy organizuje oblasť
- má kompetencie na vedenie družiny, dokáže jej pripravovať program a viesť členov podľa skautských zásad

Líder

- nosí líderskú nášivku (ohník) na cípe fialovej líderskej šatky
- existujú líderské rangerské školy: LRŠ Equilibrium, LRŠ Stromorast, LRŠ Vulkán a Dôstojnícky kurz
- dokáže aktívne fungovať v tíme oddielovej rady a pomáhať v oddiele či zbore

Vodca

- nosí vodcovskú nášivku (teepee) na Cípe šedej vodcovskej šatky
- fungujú 3 vodcovské lesné školy: VLŠ Planéta, VLŠ Safari a SELŠ
- môže viesť oddiel alebo zbor, dokáže byť hlavou oddielovej alebo zborovej rady

Inštruktor

- nosí béžovú inštruktorskú šatku, gilwellské drievka a gilwellský kožený turban
- na Slovensku funguje len jedna Gilwellská inštruktorská lesná škola
- absolvent GILŠ je schopný fungovať v skautingu na oblastnej a národnej úrovni, rovnako aj prezentovať skauting v zahraničí

Radca vs Radca

Existuje rozdiel medzi hodnosťou a funkciou.
Hodnosť sa nadobúda úspešným zložením skúšok.
Funkciu môže vykonávať aj osoba bez skúšok.

A koho máme v oddieli my?

radcovia: Katka Š., Lukáš K., Adam H., Dávid Z.,
Ondrej T., Oliver O., Jerguš R., Jakub I. (pripravuje sa
na skúšky)
lídri: Tomáš Š., Dominika B.
vodcovia: Miška K.

AKO TRIEDIŤ ODPAD?

Ak si trošku zaspomíname na chvíle letného tábora, neodmysliteľnou súčasťou boli aj táborové poučenia. Na takéto momenty sa rýchlo zabúda, však? No často sú práve tie najdôležitejšie...

Preto sme sa rozhodli vám ich pripomenúť aj prostredníctvom nášho časopisu.

MÔJ TIP: Vytlačte si túto stranu a pripnite si ju napríklad na svoju nástenku v izbe. Na tieto „dôležitosti“ tak už nikdy nezabudnete :) Skaut je predsa ochrancom prírody a cenných ľudských výtvorov.

Aby bol odpad skutočne recyklovaný, musí byť najprv správne vyseparovaný.

ČO JE TO RECYKLÁCIA?

Recyklovanie je proces opätovného využitia predtým už použitých materiálov a produktov. Do tohto procesu sa my nezapájame, robia to za nás firmy a podniky.

Jednoduchšie – Recyklované veci sú tie, ktoré už predtým boli používané.

Patrí tu napríklad tá hnedá rolka, ktorá vám ostane v rukách, keď „dojde toaleták“.

ČO JE TO SEPARÁCIA?

Separovanie je mechanické oddeľovanie určitej časti odpadu od odpadov a jej umiestnenie do samostatnej nádoby na to určenej. Jednoduchšie – ide o triedenie odpadu a jeho odstránenie (vyhodenie do správneho koša).

Napríklad, keď vyhodíš plastovú fľašu do žltého kontajnera.

Ešte stále nevieš, čo znamenajú tie malé označenia na obale od nejakého produktu? Tu máš zhrnutie:

Toto označenie sa používa ako všeobecný (medzinárodný) symbol RECYKLÁCIE.

Tie isté šípky bez výplne znamenajú, že obal, ktorý držíte v ruke, bol vyrobený z recyklovaných materiálov. To znamená, že už bol minimálne raz použitý (akurát, že možno na úplne iné účely).

Toto označenie vyjadruje, že odpad môže byť RECYKLOVANÝ. To znamená, že ak bude správne VYSEPAROVANÝ, môže byť neskôr použitý znova.

Toto označenie vyjadruje, že obal by mal byť po použití vhoďený do správneho odpadkového koša. A teda nikam inam, ani na zem :)

Toto je znak označujúci elektrické alebo elektronické zariadenie, ktoré patrí medzi nebezpečné odpady a preto nesmú byť vhoďené do klasického odpadkového koša. Sú na nich určené špeciálne zberné nádoby. Patria tu napríklad baterky, či žiarovky.

S týmto označením sa môžete stretnúť, ak výrobca zaplatil poplatok, ktorým podporuje separovaný zber.

Triedime PLASTY

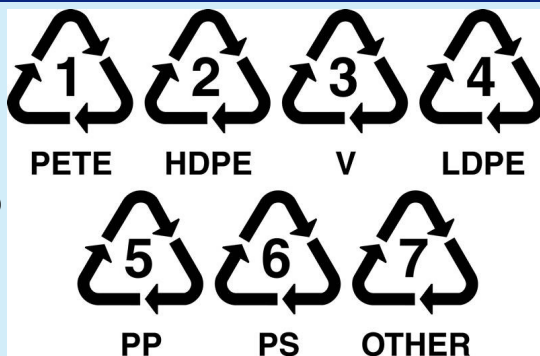

Ak chcete správne triediť odpad, najprv musíte vedieť ako na to. Ako iste viete, plasty sa separujú do žltých nádob. Často však nie je plast, ako plast. Čítaním nasledujúcich riadkov si teda pripomenieme, čo patrí a čo nepatrí do žltého odpadkového koša.

ČO SMIEME VYHODIŤ DO ODPADKOVÉHO KOŠA URČENÉHO NA PLASTY?

Žiaľ, na túto otázku vám nevieme odpovedať jednoducho. Vždy si musíte pozorne všimnúť obal od produktu, na ktorom sú vyznačené isté znaky, ktoré vám „našepkajú,“ či obal smiete alebo nesmiete separovať. Avšak aj pri tomto si musíte všimnúť aj iné detaily.

Do žltého odpadkového koša patria obaly s týmto označením:

-sú to napríklad: PET fľaše, plastové tašky a vrecká, plastové obaly od kozmetiky, od pracích prostriedkov, od jedla, fólie, ...

ČO NESMIEME VYHODIŤ DO ODPADKOVÉHO KOŠA URČENÉHO NA PLASTY?

znečistené plasty, znečistené fólie, obaly z nebezpečných látok, plasty s prísadami iných materiálov (napr. hračky), plasty znečistené olejmi, masné plasty, polystyrén, guma, molitán, plexisklo, kabelky, hadice, bazény, žalúzie

PRED TRIEDENÍM JE VHODNÉ:

- PET fľaše stlačiť
- veľmi znečistené obaly opláchnuť
- odstrániť z obalu zvyšky jedla, či kozmetiky,

PRI TRIEDENÍ NIE JE POTREBNÉ:

- z PET fliaš odstraňovať papierovú, či plastovú etiketu
- slabo znečistené obaly opláchnuť

Úplne najideálnejšie by bolo odpad vôbec nevytvárať. K „zero-waste“ životu nám môže pomôcť aj novootvorený obchod vo Vranove, kde si rôzne potraviny, či kozmetiku môžete zakúpiť do vlastných nádob. A NIE, NIE JE TO DRAHŠIE, AKO INDE...

Viac sa o ňom dozviete tu: <https://www.finom.bio>

ČO SI MOŽNO NEVEDEL

O RECYKLOVANÍ

8 zaujímavostí nie len o plastoch

27,000 stromov je každý deň zrúbaných kvôli toaletnému papieru.

Tisícky morských živočíchov zomrie v dôsledku prehltnutia plastových tašiek, ktoré sa podobajú na medúzy.

Sieťka z citrusových plodov patrí k plastom.

Ak by ste mali 15 ročný strom, vyrobili by ste z neho zhruba 700 papierových tašiek. Veľké supermarkety tento počet tašiek predávajú zhruba za 2 hodiny, za rok sa ich minie zhruba 6 miliónov kusov.

Američania vyhodia 2,5 milióna plastových fliaš každú hodinu. Každá potrebuje 500 rokov, aby sa rozložila.

Každú minútu sa do oceánov dostane 1 smetiarske auto plné odpadu.

K výrobe jednej tony papiera je potrebné 2 až 3 ton dreva, okolo 85 m³ vody a veľké množstvo elektriny.

Použitie plastové obaly na mlieko, čiže tetrapack sa často recyklujú do niečoho úplne nového, ako do vybavenia detských ihrísk, nábytku, náradia na varenie atď.

ZNOVUPOUŽITELNÉ PLASTY

5 fantastických "UROB SI SÁM" nápadov

Takýto úžasný KVETINÁČ určite zvládneš aj bez pomoci rodiča :)

Takýto úžasný ORGANIZÉR NA PÍSACIE POTREBY hravo zvládneš s malou pomocou dospelého :)

**S takýmto úžasným KŔMIDLOM
PRE VTÁČIKY ti rodičia určite
pomôžu :)**

**O pomoc s touto úžasnou HROU
môžeš poprosiť aj svojho radcu :)**

**S týmto úžasným ORGANIZÉROM
NA FARBIČKY bude neporiadku
koniec ! :)**

SÚŤAŽ

Vyrobil si niečo z našej ponuky? Alebo si plastové nádoby využil na ešte niečo lepšie? Pošli nám fotku tvojho výtvoru na lipyranov@gmail.com a my ťa odmeníme !

anafylaktický

ŠOK

Každý asi už počul slovičko ŠOK. Veľa krát možno v spojení „Mama dostane šok keď to uvidí“.

Samotný šok znamená nedostatočné prekrvovanie buniek a orgánov v tele.

Šokov poznáme viacero druhov, kvôli ich príčine a liečbe. Dnes by som ale spomenul taký, ktorý sa týka hlavne nás skautov, keďže trávime veľa času vo voľnej prírode, čiže 'Anafylaktický šok'.

Ale čo to vlastne je? Práve to si dnes rozoberieme. Možno sa vám názov tohto šoku zdá dosť komplikovaný ale jeho význam je jednoduchý. Ale aby sme sa mohli rozprávať o tomto šoku, musíme si povedať, čo je to Alergická reakcia.

Samotná alergická reakcia je neželaná odpoveď nášho obranného systému v tele na alergén, čiže niečo, na čo sme alergický, napríklad peľ alebo mlieko. Uvediem príklad: keď sme alergický na peľ a vdýchneme ho, čiže sa dostaneme do kontaktu s alergénom, tak nastane alergická reakcia, čiže neželaná odpoveď nášho tela. Alergické reakcie sú rôzne: napríklad začervenanie pokožky alebo vznik vyrážok na tele. Najťažšia forma tejto reakcie je práve Anafylaktický šok, ktorý ak ihneď neriešime môže dôjsť až k smrti.

Aké sú príznaky Anafylaktického šoku?

Napr. ťažkosť pri dýchaní, pocit tlaku v prsiach, závraty, trpnutie prstov, nezrozumiteľná reč, nevoľnosť, nízky tlak,...

Ako môže taký šok vzniknúť?

Kontaktom nášho tela s alergénom. Často to je alergia na jed hmyzu, čiže napríklad pichnutie včely alebo osy, ktorý je jeden z najčastejších príčin vzniku. Postihnutá osoba, ktorá je na niečo alergická, nemusí vedieť o

Niektor v mojom okolí dostal anafylaktický šok.

ČO TERAZ?

1.V prvom rade treba zavolať odbornú pomoc čiže na linku záchranej zdravotnej služby-155

2.V prípade kedy je to len alergická reakcia a postihnutá osoba vie že je alergická a má lieky proti alergii treba pripomenúť ich užitie

3.Ak postihnutá osoba javí známky Anafylaktického šoku nie alergie musíme aplikovať adrenalínové pero ktoré by mal alergik nosiť stále zo sebou

4.Vyberieme samotné pero z obalu a vytiahneme poistku s následným aplikovaním do stehna cez odev (náraz do stehna spôsobí vysunutie ihly a následné aplikovanie liečiva (Adrenalínu) je ale potrebné počkať 10 sekúnd a až potom pero odobrať aby liečivo stihlo sa dostať do tela

5.Potom je potrebné uložiť postihnutého do polohy v sede alebo ľahu a odstrániť zdroj alergie

6.Vykonať protišokové opatrenia čiže známe 5-T – čiže zabezpečiť Teplo, Ticho, Tekutiny (len ovlažiť ústa), Tíšenie bolesti, Transport

7.Ak by náhodou prestal postihnutý dýchať začať KPR- čiže oživovanie

8.Následne čakať na príchod Záchranárov

Odborka PRVÁ POMOC

1. Navštívili sme stanicu RZP, kde nám ukázali vybavenie sanitky. Poznáme telefónne číslo 112 a vieme ako postupovať pri telefonovaní na tiesňovú linku.

2. Vyrobili sme maketu človeka v životnej veľkosti s najdôležitejšími orgánmi v tele a popisom ich funkcií.

3. Rozprávali sme sa s vyškoleným zdravotníkom, ktorý nám ukazoval správny spôsob ošetrovania raneného a vysvetlil nám, ako predchádzať úrazom a chorobám.

4. Hrali sme sa na záchranárov, ošetrovali sme „ranených“ so zlomeninou, krvácaním, popáleninami, v bezvedomí...

5. Na výprave sme si vyskúšali prenos raneného a stabilizovanú polohu.

6. Na modeli sme si vyskúšali masáž srdca a umelé dýchanie.

7. Každý člen si zaviedol lekárničku alebo KPZ, v ktorej má bežné pomôcky na poskytnutie prvej pomoci (náplasti, ovínadlo, dezinfekčný prostriedok, gáza) a vieme ako sa používajú.

8. Vyrobili sme plagát o poskytovaní prvej pomoci a vystavili ho v klubovni.

9. Vieme ako postupovať, keď sa stane zranenie alebo úraz – povieme to staršiemu (vodca, zdravotník, rodič). Vieme že lieky užívame len pod dohľadom dospelšej osoby.

1. Robil som družinového zdravotníka.

Poznáam základné zloženie lekárničky a použitie liekov. Poznáam alergie a iné choroby členov svojej družiny a viem im pomôcť, keď treba.

2. Viem poskytnúť resuscitáciu (uvoľnenie dýchacích ciest, umelé dýchanie, masáž srdca). Správne som predviedol uloženie zraneného do stabilizovanej polohy.

3. Dokážem ošetriť krvácanie zo žily a z tepny, poznám tlakové body.

4. Vyskúšal som si rôzne druhy transportu zraneného (jeden nosič, dvaja a viacerí nosiči, bez pomôcok, s pomôckami, improvizované nosidlá).

5. Správne som obviazal zranenie prstu, dlane, lakťa, kolena, členka a hlavy.

6. Viem, ako fixovať končatinu pri zlomenine a ako vyrobiť improvizovanú dlahu. Prakticky som si vyskúšal znehybnenie zlomeniny predlaktia,

Rozhovor s Jergušom

1. Akú funkciu v oddieli zastávaš?

Tak som radca družiny Lienok a tiež začínajúci zdravotník v oddieli.

2. Aký je tvoj cieľ v skautingu, ale aj osobnom živote?

Môj osobný cieľ je stať sa raz záchranárom, ale to je ešte ďaleká budúcnosť :) v skautingu je momentálnym cieľom dokončiť práve začatý Rangerský horizont.

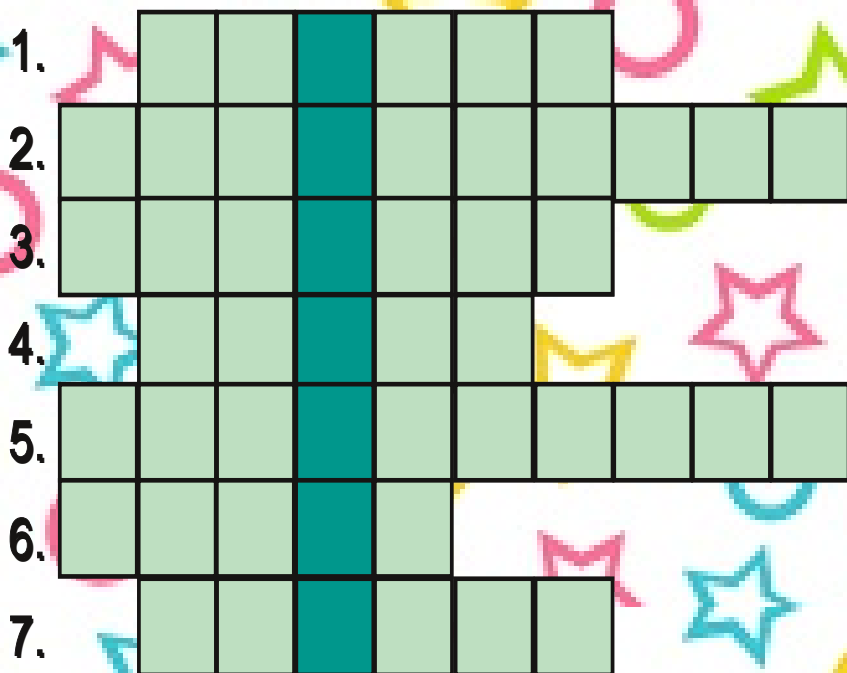
3. Chcel by si niečo odkázať našim čitateľom?

Určite poďakovanie celému oddielu, za to že sú perfektní a vždy, keď prídem na oddielovú akciu, vraciam sa domov s úsmevom :)

SÚŤAŽE

1. TAJNIČKA

1. Aký má byť skaut podľa 1. bodu skautského zákona? (pomôcka: článok 1. čísla Lipopisu)

2. Ako inak povieme TRIEDENIE odpadu?

3. Ako sa volá časopis, ktorý každé ročné obdobie nájde každé víľa/včielka v poštovej schránke?

4. Akú hodnotu získame, ak absolvujeme Dôstojnícky kurz?

5. Kde sú uložené všetky pomôcky, ktoré používame, keď sa niekto zraní? (p.s.: mala by ju mať každá družina)

6. Čo patrí k protišokovým opatreniam so skratkou 5-T, okrem ticha, tekutín, tišení bolesti a transportu?

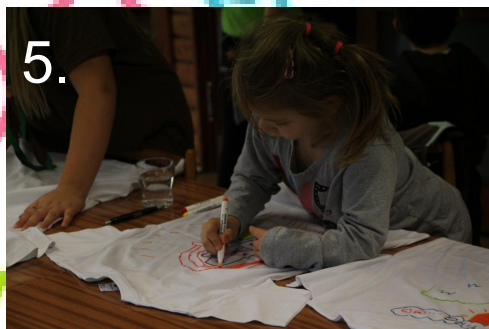
7. Čo sa vo vianočnom čase šíri ako symbol pokoja, lásky?

2. POZNÁVAČKA O akú pochodovú značku ide?

3. Čo to je?

Dokážeš správne pomenovať akciu z roku 2019, ku ktorej patrí fotka? (môžeš si pomôcť webstránkou :)

Svoje odpovede vložte do TOHTO FORMULÁRA.

Opäť niekto z Vás môže niečo zaujímavé vyhrať!